

Сетевой проект образовательного округа Заречье «Урок как педагогический феномен»
Региональная научно – практическая конференция
«Урок как педагогический феномен»
МУ – Муниципальное управление образованием Амгинского улуса
МОУ – Сатагайская средняя общеобразовательная школа

Календарнай – тематическай былаан

А.П.Колесова „Букубаар“

Онордулар Сатаҕай орто оскуолатын алын
кылааһын учууталлара: Адамова Н.Т.,
Артемьева Е.В., Захарова М.Т., Яковлева С.А.

2011–2012 сс.

Быһаары сурук

Календарнай-тематическай былаан „Төрөөбүт тыл“ саха тылын 1 – 4 кылааска үөрэтиини сүрүннүүр программатыгар олобуран **А.П. Колесова „Букубаарыгар“** анаан оһоһулунна. Ааһарга, суруйарга үөрэтии бастакы кылааска баһылыр суолталаах. Оһо грамотаны үчүгэйдик баһылааһына букубаартан улахан тутулуктаах. А.П. Колесова „Букубаара“ Д.Б. Эльконин-Давыдов сайыннарылаах үөрэһэр олобуран оһоһуллубут. Бу кинигэнэн үлэлииргэ методическай ыйыннык, тэнитиллибит уруок былаана суох буолан **учуутал үлэтигэр ыарахаттары көрсөр.** Онон биһиги оһо уонна учуутал үлэтин соругун теманан арааран, тэнитэн календарнай-тематическай былаан оһордубут. **Өйдөөн үөрэнии бириинсибитгэр олобуран** оһо уонна учуутал үлэтин соруктарын туруордубут. Болһомтобутун үөрэнээччилэр бэйэ бэйэлэрин уонна учууталы кытта кэпсэтиигэ тахсар түгэннэрин тэрийиигэ, ол алтыһы кэнниттэн оһо сана өйдөбүлгэ тахсарыгар уурдубут. **Былаан сүрүн уратытынан** үөрэх дэгиттэр дьайыыларын (УУД) инэри буолар: быһаары, ырыты, тэһнээһин, кэтээн көрүү, урукку билиигэ олобуран саһаны арыйы, мөккүһүү, дакаастааһын, түмүк оһоруу, санааны этии, символлары туттуу, олоххо баар түгэни кытта ситимнээһин, ылбыт билиитин, ньыматын олоххо туттуу, бэйэ үлэтин сыаналаны. Учуутал сөптөөх усулуобуйаны тэрийдэһинэ, алтыһыны ис хоһоонноохтук салайдаһына, ханнык баһарар үөрэнэр түгэннэ оһо сөптөөх дьайыы ньыматын туһаннаһына, үөрэх дьарыга хайаан

даҕаны түмүктээх буолар. Ол иһин учуутал үлэтин соруктара киллэрилиннилэр. Былааны онорорбутугар „Төрөөбүт тыл“ саха тылын 1 – 4 кылааска үөрэтиини сүрүннүүр программатын, Саха Республикатын үөрэҕириитин министерствота, национальной оскуола института таһаарбыт А.П.Колесова учууталга аналлаах пособиетын туһанныбыт. Үлэбит „Букубаарынан“ үлэлиир учууталларга көмөлөөх буолуо дии саныбыт.

Бастакы кылааска «Ааҕарга уонна суруйарга үөрэнэбит» салаа сыала:

1. Үөрэнээччигэ төрөөбүт тылы тулалыр эйгэни билии быстыспат сорҕотун быһытынан иңэрии, тыл үөрэҕин сүрүн балаһыанньаларын (дорҕоон, сүһүөх, тыл, этии, тиэкис) билиһиннэрии, онно олоҕуран, оҕо билэр-көрөр, толкуйдуур кыаҕын сайыннарыы;

2. Үөрэнээччи дьону-сэргэни кытта төрөөбүт тылынан бодоруһар үөрүйэҕин, сана (тыл) култуурата киһи уопсай култууратын быстыспат сорҕото буоларын туһунан өйдөбүлгэ тирэҕирэн, сана (тыл) араас көрүнэр (кэпсэтии, суруйуу, ааҕы, өйтөн айыы, о.д.а.) үөрэтэн, салгыы сайыннарыы;

Сүрүн соруктара:

– дьону-сэргэни кытта бодоруһар сана (тыл) сүрүн көрүннэрин үөрэнээччигэ үөрэх дэгиттэр дьайыыларын (УУД) иңэриини кытта бииргэ алтыһыннаран үөрэтии;

- тыл (сана) – бодорууу сүрүн ньымата диэн туттаах өйдөбүлгэ тирэҕирэн, үөрэнээччи кэпсэтэр уонна санаатын толору этэр (тыл этэр), суруйар үөрүйэҕин сааһыгар сөп түбэһиннэрэн сайыннарыы;

- үөрэнээччи алҕаһа суох саҥарарын уонна таба сүһүөхтээн суруйарын ситиһии;

- үөрэнээччи толкуйдуур дьоҕурун сайыннарыы, сааһыгар сөп түбэһиннэрэн, өй үлэтин дьайыыларыгар үөрэтии;

Манна суруллубут соруктары учуутал көрөн бэйэтэ эбиэн, уларытыан сөп.

Букубаары үөрэтиигэ 90 чаас көрүллэр. Үс ситим кэрдиискэ арахсар:

- 1.Букубаар иннинээҕи кэм – 27 чаас;
- 2.Букубаар кэмэ – 51 чаас;
- 3.Букубаар кэннинээҕи кэм – 12 чаас.

Көрүллэр чаас аҕыйаҕынан үөрэнээччи билиитин, сатабылын бэрэбиэркэлиир анал уруок чааһа кыайан тахсыбат. Онон бэрэбиэркэлиир үлэни уруок кэмигэр ытарга былааннаатыбыт. «Ааҕарга уонна суруйарга үөрэнэбит» салааҕа 7 бэрэбиэркэлиир үлэни киллэрдибит: букубаар иннинээҕи кэмнэ – 2 үлэ (тылынан бэрэбиэркэ, графической диктант); букубаар кэмэ – 3 үлэ (2 тест, тылынан диктант); букубаар кэннинээҕи кэмнэ – 2 үлэ (истэн суруйуу, ааҕыны бэрэбиэркэлээһин). Бэрэбиэркэлиир үлэ көрүннэрин уонна критерийдэрин сыһыарыыга көрдөрдүбүт.

Букубаар иннинээџи кэмнэ тыл предмети, хайааһыны, бэлиэни ааттыыр аналын ыйыты кэмөтүнэн моделинан араара үөрэнэллэр. Этии туһунан бастакы өйдөбүлү ылаллар. Этии хас тылтан турарын ньыма кэмөтүнэн быһаараллар. Тыл дорѳоонун турар бэрээдэгинэн истэн араарар ньыманы баһылыыллар. Модельга дорѳоон фонематическай хаачыстыбатын ыйан көрдөрөллөр. Тылы сүһүөххэ араараллар.

Букубаар кэмигэр аһаҥас дорѳоон 8 бэлиэтин уонна бүтэй дорѳоон буукубаларын, нууччаттан киирии дорѳоон буукубаларын үөрэтэн тылы сүһүөхтээн ааҕар ньыманы баһылыыллар. Пааралаһар уонна паараласпат бүтэй дорѳооннору барар кэмнэ сүһүөхтээн ааҕарга уонна суруйарга салгыы эрчиллэллэр. Истэн тылы уонна этиини сүһүөхтээн таба суруйар ньыманы баһылыыллар.

Букубаар кэннинээџи кэмнэ сана тыллары билэллэр, этиини таба онороллор, этиилэри ситимнээн чопчу санааларын этэллэр, толкуйдуу үөрэнэллэр, үөрөппит орфограммалары тутуһаллар; алҕаһа суох суруйар үөрүйэхтэрин сайыннараллар. Түргэнник сүһүөхтээн уонна бүтүн тылларынан ааҕаллар. Улахан тиекистэри уонна хоһооннору бэйэлэрэ ааҕа, аахпыттарын ис хоһоонунан ыйытыларга эппиэттии, учуутал кэмөтүнэн ситимнээн кэпси и үөрэнэллэр. Сүһүөхтээн ааҕыттан сыһа бүтүн тылынан ааҕыга көһөллөр. Диктант араас көрүнүн суруйаллар.

Букубаар

№	Уруок темата	Чааһа	Үөрэнээччи үлэтин сүрүн көрүннэрэ	Учуутал үлэтин сүрүн көрүннэрэ	Уруок тэрилэ	Олобу кытта сибээстиир түгэннэр	Быһаары
	Букубаар иннинээҕи кэм	27					
1	Кириии уруок. Тыл өйдөбүлэ.	1	Предметтэри уруһуйунан көрөн ааттыыр . Кинилэр тустарынан кэпсиир . Санарар санаттан тылы араарар .	Үөрэнэр кинигэни билсигиннэри. Кинигэни туттан үөрэнэргэ үөрэтии . Тыл өйдөбүлүн биэрии . Санарар санаттан тылы арааран истэр үөрүйэҕи инэрии	хартыыналар	Биги төрөөбүт тылбыт – саха тыла. Сахалыы сөпкө ыраастык санара үөрэниэҕин.	

2	Тылы сайыннары	1	Кинигэ ойуутугар уонна тус бэйэтин билиитигэр, кэтээн көрүүтүгэр олобуран ханнык дьыл кэмэ буоларын быһаарар . Күһүн бэлиэлэрин ырытар, ааттыр . Хартынанан бэйэтин санаатын сааһылаан кэпсиир .	Оҕо тылын сайыннарыга санарар сана сатабылыгар үөрэтии . Кэпсииргэ атын оҕону истэргэ, тус бэйэтин санаатын этэргэ, ырытарга, мөккүһэргэ көбүлүүр .	„Күһүн“ хартына	Күһүммү айылба кэрэтин сэнээрэн, өйдөөн көрөн кэрэхсизбин.	
3	Тыл – предмет аата.	1	Предметинэн киһи туттар, тугу баҕарар тынар, онтон тылынан предмети ааттыр диэн өйдүүр . Предмети тылынан ааттыр . Кинигэбэ бэриллитбит тыл символическай бэлиэтин билэр, туттар .	Олоххо тыл предмети ааттырга наадатын оҕо бэйэтэ арыарын ситиһии .	Тыл символическай бэлиэтэ, предметнэй хартыналар	Бодоруһан бөлөбүнэн үлэлии үөрэниэбин	
4	Тыл модела. Тынар уонна тыыммат предметтэри бэлиэтиир тылларга ыйыты туруоруу.	1	Араас предметтэр биир ааттаах буолууларын, биир предмет хас да тылынан ааттанарын кэтээн көрөр . Санарбыт тылын моделынан	Араас предметтэр биир ааттаах буолууларын, биир предмет хас да тылынан ааттанарын кэтээн көрөргө усулуобуйа тэрийэр .	Тыл модела, предметнэй хартыналар, ИКТ.	Тулалыыр эйгэттэн биир ааттаах икки предмети булабыт.	

			бэлиэтиир. Саха тылыгар тыынар предметтэртэн киһини эрэ ким? диэн ыйытарын өйдүүр.	Предметкэ ким? туох? Диэн ыйытылары оҥо сөпкө туруорар үөрүйэхтэрин инэрэр. Тыл моделин киллэри.			
5	Предмет аатын уонна хайааһыны көрдөрөр тыллар.	1	Оҥо хартыылары предмет аатын уонна хайааһыны көрдөрөр тыллары араарар. Предмет аатын уонна хайааһынын көрдөрөр тыллар моделларын таһаарар, туттар. Хайааһынна тугу гынар? хайыыр? диэн ыйытыны туруорар.	Оҥо тыллар предмет аатын уонна хайааһыны көрдөрөллөрүн кэтээн көрөн быһаарарын ситиһии. Предмет аатын уонна хайааһыны көрдөрөр тыллар моделларын киллэри. Хайааһыны көрдөрөр тылларга тугу гынар? хайыыр? диэн ыйытылары туруортары.	Предмет аатын уонна хайааһыны көрдөрөр тыллар моделлара, предметнэй хартыыналар, ИКТ	Күннээҕи олоххо онорор хайааһыннарын ааттыбыт. „Киһини үлэ киэргэтэр“	
6	Предмет бэлиэтин көрдөрөр тыллар	1	Предметтэри тэннээн кинилэр бэлиэлэрин быһаары. Хайдах? диэн ыйытыны туруоруу. Предмет өнүн, дьүһүнүн, быһыытын,	Предмет бэлиэтин көрдөрөр тыллары буларга предметтэри тэннэтэн көрдөрүү. Предмет бэлиэтин көрдөрөр тылларга хайдах?	Предмет бэлиэтин көрдөрөр тыллар моделлара, предметнэй хартыыналар, ИКТ	Дьоммут, доҕотторбут саналарыгар предмет аатын, бэлиэтин, тугу гынарын көрдөрөр тыллары болҕойон	

			кээмэйн көрдөрөр тыллары арыйы. Тыллыры ыйыты көмөтүнэн бөлөхтөргө араары. Предмет бэлиэтин көрдөрөр тыллар моделларын таһаарар, туттар. Санарар санатыгар предмет аатын, бэлиэтин, тугугынарын көрдөрөр тыллары арааран истэр.	диэн ыйытыны туруоралларын ситиһи. Биир предмет хас да бэлиэлээх буоларын арыйы. Предмет бэлиэтин көрдөрөр тыллар моделларын киллэрэр, онно тирэҕирэн этии толкуйдатар.		истэбит.	
7–8	Этиигэ тыллар ситимнэһиилэр э.	2	Тыллар ситимнэспиттэрэ этии буоларын арыйы. Этии киһи санаатын тириэрдэр суолталааҕын өйдөөһүн. Этии моделин оноруу. Уһун уонна кылгас сурааһыннары суруйуу.	Этии киһи санаатын тириэрдэр суолталааҕын өйдөтүү. Этиини моделинан суруйтарыы. Бэриллибит схеманан этии толкуйдатыы. Оҕо бэйэтин санаатын сааһаһаан этиитин ситиһи. Суруйарга сөпкө олорорууну уонна тэтэрээти, уруучуканы сөпкө тутууну үөрэтии.	Тыл моделлара, этии схемата, ИКТ	Телефонунан кэпсэтии культуратын билэбит, тутуһабыт.	
9	Этии хас да	1	Этии тылтан	Тыл иннигэр атын	Тыл	Дьиэ кэргэннэ	

	тылтан турара.		турарын истэн, санаран быһаарар. Тыл иннигэр атын тылы туруорар нһыманы туттан этии хас тыллаабын быһаарар. Этииини тылларга сөпкө араарбытын дакаастыыр. Алларанан, үөһэнэн токурдаах иннэри көнө сурааһыннары суруйуу.	тылы туруорар нһыманы туттан этии хас тыллаабын дакаастыылларын ситиһии. Схеманан этии толкуйдааты.	моделлара, этии схемата, ИКТ	бары үлэлиибит.	
--	---------------------------	--	---	--	---	------------------------	--

10	Көмө тыллар	2	Уонна диэн тыл предмет аатын бэлиэтин, тугугынарын көрдөрбөт ураты тыл буоларын арыйар. Көмө тыл моделын билэр, туттар, этиигэ бэлиэтиир. Буукуба элеменнэрин суруйуу.	Оҕо иннигэр проблема туруоран көмө тылы быһаартары . Көмө тыл моделын киллэртэрэр . Этиини схеманан суруйтары (тыл моделын 4 көрүнүн туттан). Схеманан этии толкуйдаты . „Тыл“ диэн тиэмэҕэ бэрэбиэркэни ыты (№1)	Тыл уонна көмө тыл моделлара, этии схемата, предметнэй хартыыналар, ИКТ	Добордуу буолуобун	
11	Көмө тыллар. Тылынан бэрэбиэркэ .						
12 – 14	Дорҕооннор	3	Ханнык баҕарар предмет ханнык эрэ матырыйаалтан оноһуллаларын курдук тыл дорҕоонтон турарын истэн, санаран быһаарар . Тылы дорҕоонно араарар . Тыл дорҕооннорун уочаратынан уһатан санаран быһаарар . Схемаҕа сөп түбэхэр этиини толкуйдуур . Онорбут этиитигэр	Тыл дорҕоонтон турарын өйдөтүү . Тыл дорҕооннорун уочаратынан уһатан санарар ньыманы үөрэти . Схемаҕа сөп түбэхэр этиини толкуйдаты .	Тыл уонна көмө тыл моделлара, этии схемата, предметнэй хартыыналар, 2 – 3 дорҕоонтон турар тыллар ойуулары, ИКТ	Саха норуотун төрүт дьарыга – уһаныы, булт, сүөһү иитиитэ, балыктааһын.	

			ТЫЛ 4 моделин сөпкө туттар. Буукуба элеменнэрин суруйуу.				
15	Сүһүөх. Аһаҥас уонна бүтэй дорҕооннор.	1	Тылы сүһүөххэ араарар. Тыл хас сүһүөхтээгин айаҕын хаста аппытынан кэтээн көрөн билэр. Аһаҥас уонна бүтэй дорҕооннору санаран көрөн араарарга үөрэнэр. Дорҕоон бэлиэтин билэр, туттар. Тыллар моделларын тэнниир, дорҕооннорун уларытан сана тылы таһаарар. Буукуба элеменнэрин суруйуу.	Сүһүөх, аһаҥас, бүтэй дорҕоон диэн терминнэри билиһиннэри. Тыл биир дорҕооно уларыйдагына сана тыл үөскүүрүн арыйтары. Тылы сөпкө сүһүөххэ араары үөрүйэгин киллэри.	Аһаҥас уонна бүтэй дорҕоон фишкалара, тыллар моделлара, "Букубаарга көмө матырыйаал" тэтэрээт, ИКТ.	Чыычаахтары харыстыаҕын.	
16 - 20	Уһун уонна кылгас аһаҥас дорҕооннор. Дифтонг.	5	Маас уонна мас диэн тыллары тэннээн көрөн хас дорҕоонноохторун, бүтэй уонна аһаҥас дорҕооннорун, суолталарын быһаарар. Уһун уонна кылгас	Аһаҥас дорҕоон үс көрүнүн билиһиннэри. Аһаҥас дорҕоон сүһүөбү үөскэтэрин өйдөтүү. Тылы дорҕоонунан ырыттаран	Аһаҥас, бүтэй дорҕооннор уонна дифтонг фишкалара, тыллар моделлара, предметнэй хартыыналар, "Букубаарга көмө	Бодоруһа үөрэнэбит: мин истэбин, миигин истэллэр.	

			аһаҗас дорҗооннор, дифтонг уратыларын кэтээн көрөн арыйар. Аһаҗас дорҗоон сүһүөбү үөскэтэрин өйдүүр. Тылы дорҗоонунан ырытан фишканан суруйар, фишканан суруллубут схемаҗа тыл толкуйдуур. Аһаҗас дорҗоон буукубаларын суруйуу. Схемаҗа сөп түбэхэр этиини толкуйдуур.	фишканан суруйтары. Тыл суолтатыгар үлэ ыты.	матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
21 – 25	Хоһуласпыт бүтэй дорҗооннор. Ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох бүтэй дорҗооннор.	6	Хартынанан тыллары ааттаан 11 хоһулаһар бүтэй дорҗоону билсэр. Хоһуласпыт бүтэй дорҗоон сүһүөххэ икки аны арахсарын өйдүүр, араарар. Тыллары тэннээн көрөн, ньиргиэрдээх, ньиргиэрэ суох	11 хоһулаһар, 8 хоһуласпат, 12 паараласпыт, 7 паараласпат, бүтэй дорҗооннору билиһиннэри. Ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох бүтэй дорҗооннору кэтээн көрөн, паараласпыт	Аһаҗас, ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох бүтэй дорҗооннор уонна дифтонг фишкалара, тыллар моделлара, предметнэй хартыналар, “ Букубаарга көмө	Бодоруһа үөрэнэбит: мин истэбин, миигин истэллэр.	
26	Хоһуласпыт бүтэй дорҗооннор. Ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ						

	суох бүтэй дорѳооннор. Графической диктант.		бүтэй дорѳооннору араарар. Паараласпыт бүтэй дорѳооннору санаран , истэн араара үерэнэр. Паараласпат 7 бүтэй дорѳоону билсэр. Ньиргиэрдээх бүтэй дорѳоон фишкатын бэлиэтиир. Фишканан тылы ырытан суруйар.	дорѳооннору таһаартары. Тылы дорѳоонунан ырытыы үлэтин салгыы тэрийэн ытыы. Тыл схематынан тутта үерэтии. "Дорѳоон " диэн тиэмэҕэ бэрэбиэркэлиир графической диктаны суруйтарыы (№2)	матырыйаал" тэтэрээт, ИКТ		
	Букубаар кэмэ	51					
27 - 28	Кэлин аһаҕас дорѳоон буукубалара	2	Буукуба дорѳоон бэлиэтэ буоларын өйдүүр. [а], [ы], [о], [у] дорѳооннору буукубанан бэлиэтиир. Тылы санаран , истэн бу дорѳооннор миэстэлэрин быһаарар. Кылгас аһаҕас биир буукубанан, уһун аһаҕас икки буукубанан бэлиэтэнэрин арыйар. Тыллары тэннээн көрөн	Дорѳоон бэлиэтэ буукуба буоларын өйдөтүү. Аһаҕас дорѳоон буукубаларынан көрөн тыллары аахтары. Тылы дорѳоонунан ырытар үөрүйэҕи сайыннарыы. „Кэлин аһаҕас дорѳооннор“ диэн термини киллэрии.	Аһаҕас, бүтэй дорѳооннор уонна дифтонг фишкалара, кэлин аһаҕас дорѳоон букубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөрматыры йаал, предметнэй хартыыналар, "Букубаарга көмө матырыйаал" тэтэрээт, ИКТ	Биир сыаллаах-соруктаах тапсан бииргэ үөрэнэргэ, үлэлииргэ эрчиллэбит.	

			уһун аһаҕас, кылгас аһаҕас дорҕооннор уратыларын араарар. Бу дорҕооннору санарарга тыл хайдах балаһыанһаҕа баарын кэтээн көрөн кэлин аһаҕас дорҕооннор буолалларын быһаарар. Тыл ортотугар сүһүөх бүтэй дорҕоонтон саҕаланарын өйдүүр, тутуһар. Аһаҕас дорҕоон буукубаларын суруйуу.				
29 – 30	Илин аһаҕас дорҕооннор буукубалара.	2	Буукуба дорҕоон бэлиэтэ буоларын өйдүүр. [и], [э], [ү], [ө] дорҕооннору буукубанан бэлиэтиир. Тылы санаран, истэн бу дорҕооннор миэстэлэрин быһаарар. Кылгас аһаҕас биир буукубанан, уһун	Дорҕоон бэлиэтэ буукуба буоларын өйдөтүү. Аһаҕас дорҕоон буукубаларынан көрөн тыллары аахтары. Тылы дорҕоонунан ырытар үөрүйэҕи сайыннары. „Илин аһаҕас дорҕооннор“ диэн термини	Аһаҕас, бүтэй дорҕооннор уонна дифтонг фишкалара, илин аһаҕас дорҕоон буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, предметтэр,	Биир сыаллаах- соруктаах тапсан бииргэ үөрэнэргэ, үлэлииргэ эрчиллэбит.	

			аһаҕас икки буукубанан бэлиэтэнэрин арыйар. Тыллары тэннээн көрөн уһун аһаҕас, кылгас аһаҕас дорҕооннор уратыларын араарар. Бу дорҕооннору санарарга тыл хайдах балаһыанһаҕа баарын кэтээн көрөн илин аһаҕас дорҕооннор буолалларын быһаарар. Тыл ортотугар сүһүөх бүтэй дорҕоонтон саҕаланарын өйдүүр, тутуһар. Аһаҕас дорҕоон буукубаларын суруйуу.	киллэри.	предметнэй хартыналар, “ Букубаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
31	Дифтоннар.	1	Илин, кэлин аһаҕас дорҕооннор туһунан билиилэригэр олоһуран, дифтоннары таһаары, суруйуу. Тылга дифтону	Илин, кэлин аһаҕас дорҕооннору санардан көрөн дифтоннары таһаартары. Тылы сүһүөххэ сөпкө арааралларын	Аһаҕас, бүтэй дорҕооннор уонна дифтонг фишкалара, дифтоннар букубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр	Дифтонг саха тылын уратыта.	

			истэн уонна көрөн араары. Тыл схематыгар үөрэппит буукубаларын суруйар. Тыл ортотугар сүһүөх бүтэй дорбоонтон сабаланаарын өйдүүр, тутуһар. Дифтонг буукубаларын суруйуу.	ситиһии. Дифтоннаах тыллары тэннээн көрдөрүү. Аһаҕас дорбоон буукубаларын суруйуу алгоритмын тутуһуннары. Буукубалар элеменнэрин таба суруйууларын хонторуоллааһын.	матырыйаал, предметтэр, предметнэй хартыыналар, “ Букубаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
32	Аһаҕас дорбооннор уонна буукубалар. Тест.	1	Аһаҕас дорбооннору араастарынан наардыр. Тыл схематыгар аһаҕас дорбоон фишкатын буукубанан солбуйар. Аһаҕас дорбоон буукубаларын истэн суруйар. Аһаҕас дорбооннору аналистыр.	Тыл дорбооннорун чуолкайдык санаралларын ситиһии. Аһаҕас дорбооннор буукубаларын тылга миэстэтин сөпкө булалларын ситиһии. Аһаҕас дорбоон буукубаларын төһө билбиттэрин бэрэбиэркэлиир, инники үлэтин былаанныр. Тылга аһаҕас дорбооннору арааран истэллэрин, таба санаралларын сыаналыр, түмүк оностор. „Аһаҕас	Аһаҕас дорбооннор араастарын таблицата, фишкалар, предметнэй хартыыналар, аһаҕас дорбооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал „Букубаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Дьон тугу этэрин болбойон, тулуйан истэргэ, дьон санарар кэмигэр быһа түспэт буоларга кыһаллабыт.	

				дорѳоон буукубалара" диэн тиэмэѳэ бэрэбиэркэлиир тест ытыы (№3)			
33	Сананы сайыннарыы. "Маннайгы хаар" хартынанан кэпсээн.	1	Хартынанан ойуулаан кэпсиир . Хартына тематын быһаарар . Аһаҥас дорѳоон араастарынан тыллары булуу . 1. 2, 3 сүһүөхтээх тыллары таба сүһүөххэ араарыы уонна дорѳоонунан ырытар . Этии толкуйдуур . Кыһын туһунан бэйэлэрин көрүүлэригэр олоѳуран хартынанан тэнитэн кэпсиир . Бэйэ санаатын сааһылаан этэр .	Кыһын бэлиэлэрин чуолкайдатыы . Ол көмөтүнэн хартына ис хоһоонун арыйтарыы . Тыллары сааһылаан этиини толкуйдатыы . Атын киһи санатын истэргэ үөрэтии . Тыл модельнан этии суруйтарыы . Пааранан үлэни тэрийии .	„Маннайгы хаар“ хартына, фишкалар, ИКТ	Кэрэни кэрэхсиибит.	
34 – 35	[с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубалара.	2	[с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубаларын билсэр . Аһаҥас дорѳоон буукубаларын кытта холбоон ааҕар . Бүтэй дорѳоон	[с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннору сөпкө санарда үөрэтии . [с], [м], [н], [л], [р] буукубаларын көрдөрүү , суруйтарыы . 1 уонна 2	Фишкалар, [с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр		

			фишкаларын буукубанан солбуйан тылы таһаарар. Суруллубут этии тутулун билэр. [с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннору санаран көрөн араар ньыманы туттан ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох бүтэй дорѳооннору быһаарар. [с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубаларын суруйар.	сүһүөхтээх тыллары, этиилэри аахтары. Аһаҕас дорѳоон буукубатын точканан бэлиэтээн тылы таба сүһүөхтүүр ньыманы үөрэтии. [с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннору санаран көрөн ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох бүтэй дорѳооннору араар ньыманы тутуннары. Моделынан туһанан Тыл ситимин таһаары.	матырыйаал, тыл моделлара, тыллаах балаһалар, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Букубаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
36 – 37	[с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубалара. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳооннор	2	Тылга хоһуласпыт бүтэй дорѳоон баарын сүһүөхтээн билэр ньыманы туттуу. Хоһуласпыт бүтэй дорѳоону сурукка икки буукубанан бэлиэтиир. [с], [м], [н], [л] дорѳооннор хоһулаһалларын, [р] дорѳоон	Хоһуласпыт бүтэй дорѳоонноох тыллары сөпүкө сүһүөхтэтэн фишканан , онтон буукубанан бэлиэтииргэ үөрэтии. Ааҕы алгоритмын тутуһуннары. Тылы истэн суруйуу алгоритмын	Фишкалар, [с], [м], [н], [л], [р] дорѳооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, , тыллаах балаһалар,	Өлүөнэ Сахабыт сириҥ улуу өрүһэ.	

			хоууласпатын билии. Аафы алгоритмын тутуһар: 1. Тылга аһаҕас дорҕоон буукубатын точканан бэлиэтиир. 2. Дуганан сүһүбү бэлиэтиир. 3. Дуганан сирдэтэн тылы ааҕар. Анал аат өйдөбүлүн ылар, улахан буукубаттан сурулларын билэр.	киллэри: 1. Тылы санардан сүһүөх моделын онорторуу. 2. Сүһүбүнэн санаран тылы суруйтары. 3. Суруйбут тылга аһаҕас дорҕоон буукубатын туочуканан бэлиэтээн тылы бэрэбиэркэлэти. 4. Суруйбут тылы дуганан сүһүбүн бэлиэтээн аахтары, буукубаларын бэрэбиэркэлэти. Анал аат туһунан өйдөбүлү биэри.	предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	
38 – 39	[б], [п] дорҕооннор буукубалара. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорҕооннор	2	[б], [п] дорҕооннору санаран уонна истэн тэннээн көрүү. Хардары таары уларытан атын тыллары таһаары. [б], [п] дорҕооннору аһаҕас дорҕооннору кытта холбоон сүһүөхтэри аафы. Бу дорҕооннору	Паараласпыт бүтэй дорҕоон диэн өйдөбүлү киллэри. [б], [п] дорҕоонноох тыллары аахтары, суруйтары. Хоһуласпыт [п] дорҕоонноох тыллары дорҕоонунан ырыттары, сөпкө	Фишкалар, [б], [п] дорҕооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак ,	Кырдыаҕастан сүбэтин, эдэртэн эйэтин ыл.

			ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох диэн араары. [п] дорѳоон хоһулаһарын билии. Тыллары, этиилэри сөпкө сөһүөхтээн ааҕы. [б], [п] дорѳооннор буукубаларын, 1-2 сүһүөхтээх тыллары суруйуу.	сүһүөхтэтии, икки буукубанан сурулларын өйдөтүү. [б], [п] дорѳооннору ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох диэн санаран көрөн араартары.	тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
40 – 41	[д], [т] дорѳооннор буукубалара. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳооннор.	2	[д], [т] дорѳооннору санаран уонна истэн тэннээн көрүү. Фишканы көрөн сөптөөх дорѳоону туруорар, ааҕар. [д] хоһуласпат, [т] хоһулаһар билэр. диэн 2-3 дорѳоонноох тыллар аһаҕас дорѳооннорун бэлиэтээн, сүһүөххэ арааран ааҕар. Этиини сөпкө ааҕар. Туочуканы көрөн куолаһын	Тыл буукубанан суруллуутун уонна дорѳоонунан бэриллиитин тэннэтэн көрдөрүү. Билбэт тылларын суолтатын быһаары. Этии интонациятын тутуһарга үөрэтии. Сурукка тылы көһөрүү быраабылатын быһаары.	Фишкалар, [д], [т] дорѳооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, , тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов	Сахам сириг улуустара	

			намтатар. Сурукка тылы көһөрүү быраабылатын билэр. Анал аат туһунан билиилэрин кэнэтэр. Олорор сирдэригэр баар анал ааттары дьонноруттан ыйыталаһан билэр. [д], [т] дорҕооннор буукубаларын суруйар.		„Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
42 – 43	[г], [к] дорҕооннор буукубалара. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорҕооннор	2	[г], [к] дорҕооннору санаран уонна истэн тэннээн көрүү. 2–3 дорҕоонноох тыллар аһаҕас дорҕооннорун бэлиэтээн, сүһүөххэ арааран ааҕар. Этиини сөпкө ааҕар. Тиэкиһи соппутуойу, туочуканы тутуһан ааҕар. [г] хоһуласпат, [к] хоһулаһар диэн билэр. Учуутал ааҕарын өйдөөн	[г], [к] дорҕооннор ньиргиэрдээхтэри н ньиргиэрэ суохтарын моонньуларын туттан араарар ньыманы үөрэтии. Хоһуласпыт бүтэй дорҕоонноох тыллары сөпкө сүһүөххэ араартаран ааҕалларын, суруйалларын ситиһии. Күүһүрдүү этиигэ интонацияны тутуһуннары.	Фишкалар, [г], [к] дорҕооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорҕоону наардыыр таблица, предметнэй	Кыыллар тустарынан кинигэтэ көрүөххэ, кыыллар ааттарын ааһахха.	

			истэр уонна ыйытыыларга хоруйдуур. Сахалыы ааттары билэр. Иккилии сүһүөхтээх тыллары таба суруйуу.		хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
44	Хайааһыны көрдөрөр тыллар.	1	Хартыынанан көрөн хайааһыны көрдөрөр тыллары булар. Кинигэттэн тыллары ааҕар. Этии суруйуу алгоритмын билсэр: 1. Этии хас тылтан туарын этэр. 2. Этии улахан буукубаттан сурулларын, бүтүүтүгэр туочука туарын уонна тыллара хас сүһүөхтээхтэрин быһаарар. 3. Тылы суруйар уонна аһаҕас дорҕоонун бэлиэтиир. 4. Суруйбут этиитигэр орфограммалары аннынан тардар.	Барбыт бүтэй дорҕоон буукубаларын хатылаты. Хайааһыны көрдөрөр тыл моделын хатылаты, онно сөп түбэһэр тыллары буллары. Бэриллибит тыллары аахтарар. Этиини суруйуу алгоритмын ырытан, суруйан көрдөрүү. Оҕолор билбэт тылларын суолтатын быһаары.	Хайааһыны көрдөрөр тыл модела, тыллаах балаһалар, этии суруйуу алгоритма, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Таабырынна таайсыах.	
45	[х], [б]	2	[х], [б]	Паараласпыт	Фишкалар,	[б] дорҕоон –	

– 46	дорѳооннор буукубалара . Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳооннор		дорѳооннору санаран уонна истэн тэннээн көрүү. 2–3 дорѳоонноох тыллар аһаҕас дорѳооннорун бэлиэтээн, сүһүөххэ арааран ааҕар. [х], [ҕ] дорѳооннору аһаҕас дорѳооннору кытта холбоон сүһүөхтэри ааҕы. Бу дорѳооннору ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох диэн араарар. [х] дорѳоон хоһулаһарын, [ҕ] буукуба тыл ортотугар эрэ турарын билэр. Этиини уста үөрэнэр.	бүтэй [х], [ҕ] дорѳооннору аһаҕас дорѳооннору кытта холбуу тутан сүһүөҕү чуолкайдык аахтары уонна кинилэр уратыларын араартары. Тиэкис ис хоһоонун ырытыыга үлэлээһин. Оҕо бэйэтин санаатын этэрин көбүлээһин. [х] дорѳоонунан бүтэр тылларга –ха диэн сыһыарыыны эптэххэ хоһулаһы үөскүүрүн көрдөрүү, аахтары. Этиини суруйарга тыллары сүһүөбүнэн суруйалларын ситиһии.	[х], [ҕ] дорѳооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	саха тылын уратыта .	
47 – 48	[й] дорѳоон буукубата	2	[й] дорѳоон буукубатын билсэр. [й] дорѳоон	[й] дорѳоон буукубатын биллэри. [й] дорѳоон	Фишкалар, [й] дорѳоон буукубатын бэчээтинэйин	Бодоруһа үөрэнэбит: эйэҕэс майгылаах	

			ньиргиэрдээх, паараласпат дорѳоон буоларын санаран, истэн арийар. [й] дорѳоонноох тыллары ааѳан баран, кини тыл иннигэр турбатын бэлиэтиир. Саппыйа диэн тыл улахан буукубаттан суруллубутуттан сиэттэрэн анал аат буоларын сабаѳальыр. Тиэкиһи таба сүһүөхтээн ааѳар. Моделы көрөн тыл ситимин онорор. Этиини көрөн уста үөрэнэр.	ньиргиэрдээѳин быһаартары. Сүһүөбү аһаѳас дорѳоонунан бэрэбиэркэлиир ньыманы тутуннары. Тиэкистэн анал ааттары буллари, дакаастаты. Атын кини ааѳарын болѳойон истэр буолууга үөрэти. Тылы суруйууга сүһүөбүнэн санаран суруйтары.	уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	буолуохха.	
49 – 50	[дь], [ч] дорѳооннор буукубалара. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳооннор	2	[дь], [ч] дорѳооннор буукубаларын билэр. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳооннору араарар. Ньиргиэрдээх уонна ньиргиэрэ суох дорѳооннору араарар ньыманы туттар. Тыллары ааѳан [дь], [ч]	[дь], [ч] дорѳооннор буукубаларын тэннээн хоһуласпытын, ньиргиэрдээѳин араартары. Буукубалары суруйуу уонна холбооһун алгоритмын быһаары. Хоһуласпыт бүтэй	Фишкалар, [дь], [ч] дорѳооннор букубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар,	Амма минньигэс дьэдьэнэ.	

			дорѳооннор буукубалара тыл кэннигэр турбаттар диэн түмүккэ кэлэр. Тыл хас сүһүөхтэн турарын дакаастыр. Тыллары сөпкө сүһүөхтээн ааѳар. Хоһоон интонациятын тутуһар. Үөрөппит буукубаларын тылга холбоон суруйар .	дорѳоонноох тыллары сөпкө сүһүөххэ арааран ааѳалларын ситиһии . Оѳо бэйэтин үлэтин сыаналананрыгар үөрэтии .	буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
51	Сананы сайыннарыы. “Кыһын” хартыынанан кэпсээн.	1	Хартыынанан ойуулаан кэпсиир . Саха норуота Тымныы оѳуһун уобараһынан көрдөрөллөрүн билсэр . Кыһын кыылар олохторугар туох уларыыы буоларын бэйэтин билиитигэр олоѳуран кэпсиир . Предмет аатын, бэлиэтин, тугу гынарын көрдөрөр тыллары хартыынаттан булан этэр . Бөлөѳүнэн үлэлии	Саха норуотун итэѳэлин кытта билиһиннэрии . Бөлөѳүнэн үлэни киллэрии . Оѳолору бэйэ– бэйэни истиһэргэ уонна куолаан үлэлииргэ үөрэтии . Атын бөлөх үлэтин истэн бэйэтин санаатын этэригэр көѳүлээһин . Хартыынаттан тыллары сана чаастарынан наардатты . Тылы ѳишканан ууран	„Кыһын” хартыына, ѳишкалар, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик” книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Бодоруһа үөрэнэбит: мин истэбин, миигин истэллэр.	

			үөрэнэр . Атын бөлөх үлэтин болбойон истэн сыаналыр . <i>Эһэ, куобах, оҕус, сылгы</i> диэн тыллары сүһүбүххэ арааран суруйар .	көрөн тэтэрээккэ Хартынанан ойуулаан кэпсээһин .		
52	Хайааһыны көрдөрөр тыллар.	1	Хартынанан көрөн хайааһыны көрдөрөр тыллары булар уонна тэнитэн этии толкуйдуур . Бэриллибит үстүү сүһүөхтээх хайааһыны көрдөрөр тыллары сүһүөххэ арааран ааҕар . Таабырыны таайар уонна таайытын булар . Улуустар ааттарын билэр . Анал ааты улахан буукубаттан суруйар .	Предмет тугу гынар тылларга болҕомтону ууруу . Моделы туһанан этии толкуйдаты . Аһаҕас дорҕоон буукубатын бэлиэтээн сүһүөхтээн аахтары . Хартынанан көрөн хайааһыны көрдөрөр тыллары булар . оҕо таабырын ис хоһоонун тылларынан ырытан, толкуйдаан таайарын ситиһии . Саха сириг улуустарын ааттарын билиһиннэрии . Анал аттары суруйууга алгоритмнаны	Хайааһыны көрдөрөр тыл модела, тыллаах балаһалар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Улуустар ааттара .

				тутуһуннары.			
53 – 54	[нь] дорѳоон буукубата. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳоон.	2	[нь] дорѳоон буукубатын билсэр. [нь] дорѳоон ньиргиэрдээх, паараласпат дорѳоон буоларын санаран, истэн арыйар. Тылга [нь] дорѳоон тыл иннигэр уонна ортотугар туарын бэлиэтиир. Тыллары ааҕан, суруллууларын көрөн, [нь] дорѳоон тыл иннигэр соботох, тыл ортотугар хоһулаһарын өйдүүр. Хоһуласпыт [нь] дорѳоону буукубанан бэлиэтии үөрэнэр. Атын хоһуласпыт бүтэй дорѳооннор суруллууларыттан уратылааҕын арыйар. [нь] дорѳоонноох тыллары ааҕы уонна суруйуу.	[нь] дорѳоон буукубатын билиһиннэри. Уратытыгар болѳомтону туһаайы. Тылы таба сүһүөхтээн ааҕыларын ситиһии. Тиэкиһи этиинэн аахтары. Кыһынны ыйдар ааттарын кытта билиһиннэри. Буукубалары сөпкө холбооһуну көрдөрөн тыллары суруйтары.	Фишкалар, [нь] дорѳоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыыр таблица, предметнэй хартыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Уһун тымныы кыһыннаах Саха сирэ.	

55 – 56	[h] дорѳоон буукубата. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳоон.	2	[h] дорѳоон ньиогирдээх, паарата суох, хоһуласпат бүтэй дорѳоон буоларын истэн. Кэтээн арыйар. Тыллары ааһан [h] дорѳоон тыл ортотугар эрэ турарын быһаарар. Үөрөппит моделларын көрөн тыл ситимин онорор. Элбэх сүһүөхтээх тыллары аһаҕас дорѳоонун булан, бэлиэтээн ааһар ньыманы туттар. [h] дорѳоонноох тыллары устар.	[h] дорѳоон ньиогирдээх, паарата суох, хоһуласпат бүтэй дорѳоон буоларын арыйарыгар көмөлөһүү. Уратытыгар болѳомтону туһаайы. Тылы таба сүһүөхтээн ааһыларын ситиһии. Тыллары сүһүөххэ араарар ньыманы туттан уһултары.	Фишкалар, [h] дорѳоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыр таблица, предметнэй хартыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Сахалар булчуттар.	
57	[h] дорѳоон буукубата. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳоон.	2	[h] дорѳоон ньиргиэрдээх, хоһулаһар, паарата суох бүтэй дорѳоон буоларын быһаарар. [h] дорѳоону [нь] дорѳоону кытта тэннээн кинилэр	[h] дорѳоон ньиргиэрдээх, хоһулаһар, паарата суох бүтэй дорѳоон буоларын быһаартары. [h] дорѳоону [нь] дорѳоону кытта тэннээн кинилэр	Фишкалар, [h] дорѳоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара,	Күн тахсытын кэрэтин кэрэхсиэбин.	

			уратыларыгар болѳомтотун уураp. [н] дорѳоон тыл ортотугар уонна кэннигэр турарын билэр. Хоһуласпыт [нь] дорѳоону буукубанан бэлиэтии үөрэнэр. [нь] дорѳоону сөпкө санарарга эрчиллэр. Тиэкискэ киһи санатын сөпкө интонациялаан ааѳар. Саха тылын бүтэй дорѳооннорун наардыр таблицанан бүтэй дорѳооннор тустарынан билиитин чинэтэр. Сурукка [н] дорѳоон буукубатын тылга холбоон суруйар.	уратыларын арыйтарыы. Тиэкискэ киһи санатын сөпкө интонациялаан ааѳарга үөрэтии. Этиини тылларга арааран, таба сүһүөхтээн суруйарга эрчийи. Саха тылын бүтэй дорѳооннорун наардыр таблицанан бүтэй дорѳооннор тустарынан түмүк оноруу. Үөрэппит материалларын системалыырга үөрэтии. Тылга [н] дорѳоон буукубата тыл ортотугар уонна кэннигэр турар тылларын сүһүөхтээн, чуолкайдык санардан суруйтарыы. [н] дорѳоон хоһулаһытыгар болѳомтону туһаайы. „Бүтэй дорѳоон буукубалара“	магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
58	[н] дорѳоон буукубата. Хоһулаһар уонна хоһуласпат бүтэй дорѳоон. Тылынан диктант.						

				диэн тиэмэб э бэрэбиэркэлиир тылынан диктант ытыы (№4)			
59 – 63	Ааҕы уруктара .	5	Араас көрүннээх айымньылары ааҕар . Айымньы жанрын быһаарарга холонон уонна туох уратылаахтарын учууталы кытта арыйар . Ааҕы араас көрүннэрин туттар : дорҕоонноох, ботугураан, дыгыһаан, „цепочканан“, оруолларынан, хорунан. Этии саҕалананытын уонна бүтүүтүн сөпкө интонациялаан, этиилэр икки ардыларыгар тохтобул онорон ааҕар . Аахпыт тиэкиһин ис хоһоонун өйдүүр . Хоһооннору, таабырыннары өйгө үөрэтэр . Тыллары, этиилэри таба сүһүөхтээн	Ааҕы, суруйуу кэмигэр оҥо тылы сүһүөхтээн ааҕы уонна тылы , этиини истэн суруйуу уопсай ньыматын тутуннары . Тылы ааҕарга бүтэй фонеманы сөпкө санарарга кини кэннинээҕи аһаҕас фонеманан сирдэтинии булгуччулааҕын өйдөтүү . Ааҕыга интонацияны тутуһуннары . Оҥо бэйэтин санаатын сааһылаан этиигэ үөрэтии, устуу алгоритмын оҥолор билиилэригэр олоҕуран таһаары , оҥо санарар, толкуйдуур дьобурун сайыннары ,	Предметнэй ойуулар, фишкалар, буукубалаах абак, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ, таабырыннах кинигэ .	Ааҕар олус үчүгэй	

			суруйар. Тылга орфограмманы бэлиэтиир.	бөлөххө алтыһан үлэлири тэрийи, бэйэ бэйэҕэ истин сыһыаны иитии. Алгоритмы тутуһан тыллары табатк устуу үөрүйэхтэрин инэрии.			
64 – 67	[я], [ю], [е], [ё] буукубалар.	4	Кирири [я], [ю], [е], [ё] буукубалары билсэр, суруйар. [я], [ю], [е], [ё] буукубалар бүтэй дорҕоону сымнаталларын уонна тыл иннигэр, аһаҕас дорҕоон кэнниттэн икки дорҕоону бэлиэтииллэрин быһаары. Ла-ля, ну-ню, мэ-ме, со-сё сүһүөхтэри дорҕоонунан ырытан фишканан сөпкө бэлиэтиир. Сымнаҕас бүтэй дорҕоону уонна кини бэлиэтин билэр. Икки дорҕоон биир буукубанан	[я], [ю], [е], [ё] буукубалар бүтэй дорҕоону сымнаталларын уонна тыл иннигэр, аһаҕас дорҕоон кэнниттэн икки дорҕоону бэлиэтииллэрин быһаары. Ла-ля, ну-ню, мэ-ме, со-сё сүһүөхтэри дорҕоонунан ырыттаран, тэннэтэн фишканан суруйтары. Сымнаҕас бүтэй дорҕоону санардан арыттары уонна кини бэлиэтин киллэрии. Икки	Фишкалар, сымнаҕас бүтэй дорҕоону бэлиэтиир фишка, [я], [ю], [е], [ё] буукубалар бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө	Дьиэ кэргэн үтүө үтэстэрэ.	

			суруллар түбэлтэлэрин графическай суруллуулары көрөн арыйар. Бу буукубалар нууччалыы суруллар тылга эрэ баалларын өйдүүр уонна сахалыы суруллар тыллары кытта тэнниир. [я], [ю], [е], [ё] буукубалары суруйар. Кинилэри тылга холбоон суруйар.	дорҕоон биир буукубанан бэлиэтэнэрин графическай суруллуулары киллэрэн арыйтарыы. Нууччалыы суруллар тыллары суруйтарыы.	матырыйаал" тэтэрээт, ИКТ		
68	[з] дорҕоон уонна буукуба.	1	[з] буукубаны билсэр уонна суруйар. [з] буукубаны дорбуукубаны дороон схематыгар бэлиэтээһин. [з] дорҕоон ньиргиэрдээх кирири дорҕоон буоларын билэр. Аһаҥас дорҕооннору кытта холбоон ааҕар. [з] дорҕоон кытаанахтык уонна сымнаҕастык	Кирири ньиргиэрдээх [з] дорҕоон буукубатын билиһиннэри. [з] дорҕоон кытаанахтык уонна сымнаҕастык этиллэрин сөпкө санаран ааҕалларын ситиһии. Кирири тыллары суолталарын быһаары. Охсууну сөпкө	Фишкалар, [з] дорҕоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорҕоону наардыыр таблица,	Иллэн кэммин туһалаахтык атаарабын	

			этиллэрин сөпкө ааҕар. Охсуулаах сүһүөбү билэр . Тылы, этиини, тиекини ааҕар. [з] дорҕоон улахан уонна кыра буукубатын тэннээн көрөр, суруйар .	туруоран ааҕалларын кэтээн көрөр, көннөттөрөр . Текини абзаһынан аахтарыы . Буукубалары, тыллары суруйуу алгоритмын быһаарыы уонна тутуһуннарыы .	предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
69 – 70	Паараласпыт [в], [ф] дорҕооннор буукубалара.	2	[в], [ф] дорҕооннору санаран, истэн тэннээн көрөр уонна уратыларын бэлиэтиир , араара үөрэнэр . Үөрэппит ньыматын туһанан [в] ньиргиэрдээх, [ф] ньиргиэрэ суох диэн быһаарар . Бу дорҕооннор ханнык аһаҕас дорҕооннор иннилэригэр туралларыттан көрөн сөпкө кытаанахтык уонна сымнаҕастык санаран ааҕар . Дорҕоон схематын көрөн буукубанан бэлиэтиир . [в],	Паараласпыт [в], [ф] дорҕооннору билиһиннэрии. [в] ньиргиэрдээх, [ф] ньиргиэрэ суох диэн үөрэппит ньымаларын туттан араартарыы . [в], [ф] дорҕооннор ханнык аһаҕас дорҕооннор иннилэригэр туралларыгар болҕомтолорун туһаайыы уонна онтон сиэттэрэн сөпкө аахтарыы . Фишканан үлэни тэрийии . Киирии тыллары аһаҕас	Фишкалар, [в], [ф] дорҕооннор буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорҕоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө	Айылҕа дьиктитэ.	

			[ф] дорѳооннор улахан уонна кыра буукубаларын тэннээн көрөр , суруйар . Киири тыллары сөпкө суруйар .	дор ѳооннорун булан сүһүөххэ араартаран аахтарьы . Тиэкиһи учуутал ааѳытын тэннэ сирдэтэн иһиилэрин ситиһии . Атын киһи ааѳытын болѳойон, тулуйан истэллэригэр үөрэтии . Оѳолор тиэкис ис хоһоонун өйдүүлэрин ыйыты көмөтүнэн быһаары . Оѳо бэйэтин тылынан тиэкис ис хоһоонун кэпсиирин сэнээрии . [в] , [ф] дорѳооннор улахан уонна кыра буукубаларын киллэрии, тылга ситимнээн суруйтарьы .	матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
71 – 72	Паараласпыт [ж] , [ш] дорѳооннор	2	[ж] , [ш] дорѳооннору санаран, истэн	Паараласпыт [ж] , [ш] дорѳооннору	Фишкалар, [ж] , [ш] дорѳооннор	Уоттан сэрэхтээх буолуохха .	

	буукубалара .		тэннээн көрөр уонна уратыларын бэлиэтиир , араара үөрэнэр . Үөрэппит ньыматын туһанан [ж] ньиргиэрдээх, [ш] ньиргиэрэ суох диэн быһаарар . Аһаҥас дорҕооннору кытта холбоон сүһүөбү ааҕар . Бу дорҕооннор куруутун кытаанахтар эбит диэн арыйар . [ж] , [ш] дорҕооннору чуолкайдык санарар . Дорҕоон схематын көрөн буукубанан бэлиэтиир . [в] , [ф] дорҕооннор улахан уонна кыра буукубаларын тэннээн көрөр , суруйар . Кирири тыллары сөпкө суруйар .	билиһиннэри . [ж] ньиргиэрдээх, [ш] ньиргиэрэ суох диэн үөрэппит ньымаларын туттан араартары . [ж] , [ш] дорҕооннор хаһан да сымнаҕастык этиллибэттэрин бэлиэтиир . [ж] , [ш] дорҕооннору чуолкайдык санарды . Фишканан үлэни тэрийи . Кирири тыллары аһаҥас дорҕооннорун булан сүһүөххэ араартаран аахтары . Тиэкиһи учуутал ааҕытын тэннэ сирдэтэн иһиилэрин ситиһи . Атын киһи ааҕытын болҕойон, тулуйан истэллэригэр	буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорҕоону наардыыр таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
--	---------------	--	---	--	--	--	--

				үөрэтии . Оболор тиэкис ис хоһоонун өйдүүлэрин ыйытыы көмөтүнэн быһаары . Обо бэйэтин тылынан тиэкис ис хоһоонун кэпсиирин сэнээрии . [в], [ф] дорҕооннор улахан уонна кыра буукубаларын киллэрии, тылга ситимнээн суруйтары .			
73	[ц] дорҕоон уонна буукуба .	1	[ц] дорҕоон киири ньиригэрэ суох бүтэй дорҕоон буоларын билсэр . Сүһүөхтэри ааҕан, [ц] дорҕоон кытаанах дорҕоон буолар диэн түүмүккэ кэлэр . [ц] дорҕоону чуолкайдык санаран тыллары ааҕар . Тиэкиһи ааҕарыгар киири тылларга охсууну	Кирири ньиригэрэ суох кытаанах [ц] дорҕоону билиһиннэрии . [ц] дорҕоону чуолкайдык санаран тыллары сөпкө ааҕалларын ситиһии . Тыл схематыгар буукубаны туруортары . [ц] дорҕоону [с] дорҕоону кытта тэннэтии , нууччалыы суруллар	Фишкалар, [ц] дорҕоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорҕоону наардыр	Саха сиригэр циркэ баар .	

			тутуһар. [ц] дорѳоон улахан уонна кыра буукубатын тэннээн көрөр, суруйар. Кириии тыллары сөпкө суруйар. .	тылларга эрэ баарын өйдөтүү. Ааҕы араас көрүнүн туттуу. Этии саҕаланыытын уонна бүтүүтүн сөпкө интонациялаан, этиилэр икки ардыларыгар тохтобул онорон аахтары. Буукубалары, тыллары суруйуу алгоритмын быһаары уонна тутуһуннары	таблица, предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	
74	[щ] дорѳоон уонна буукуба.	1	[щ] дорѳоон кириии ньиригээрэ суох бүтэй дорѳоон буоларын билсэр. Сүһүөхтэри ааҕан, [щ] дорѳоон сымнаҕас дорѳоон буолар диэн түһүмүккэ кэлэр. [щ] дорѳоону чуолкайдык санаран тыллары ааҕар. Тиэкиһи ааҕарыгар кириии тылларга охсууну тутуһар. Тиэкиһи	Кириии ньиригээрэ суох сымнаҕас [щ] дорѳоону билиһиннэри. [щ] дорѳоону чуолкайдык санаран тыллары сөпкө ааҕалларын ситиһии. Тыл схематыгар буукубаны туруортары. [щ] дорѳоону [щ] дорѳоону кытта тэннэтии, нууччалыы суруллар тылларга эрэ	Фишкалар, [ш] дорѳоон буукубатын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорѳоону наардыр таблица,	Идэ барыта үчүгэй.

			ааџан баран бэйэтин санаатын этэр. [щ] дорџоон улахан уонна кыра буукубатын тэннээн көрөр, суруйар. Кирири тыллары сөпкө суруйар.	баарын өйдөтүү. Ааџы араас көрүнүн туттуу. Этии саџаланыытын уонна бүтүүтүн сөпкө интонациялаан, этиилэр икки ардыларыгар тохтобул онорон аахтарыы. Буукубалары, тыллары суруйуу алгоритмын быһаарыы уонна тутуһуннарыы	предметнэй хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	
75	Ь, Ъ буукубалар. Тест.	1	Тыллары истэн сымнаџас бүтэй дорџооннору булар уонна сымнатар бэлиэ наада диэн түмүккэ кэлэр. Ъ буукуба дорџоон буолбатын, бүтэй дорџоону сымнатарын өйдүүр. Дорџоонунан ырытыыга фишкатын ахсаана буукубатын ааџар аџыаџын быһаарар.	Сымнатар бэлиэлээх тыллары санардан сымнаџас бүтэй дорџооннору булларыы уонна сымнатар бэлиэ туттулларын арыйтарыы. Тыллары дорџоонунан ырыттарыы. Дорџоон уонна буукуба ахсааннарын тэннэтэн көрдөрүү, быһаартарыы. Ъ буукубатын	Фишкалар, [ь], [ъ] буукубаларын бэчээтинэйин уонна суруллуутун көрдөрөр матырыйаал, тыл моделлара, магнитнай буукубалар, буукубалаах абак, тыллаах балаһалар, бүтэй дорџоону наардыыр таблица, предметнэй	Бодоруһа үөрэнэбит.

			Ъ буукубатын съезд, подъезд диэн тылларга көрөр. Ы, ы буукубалаах тыллары сөпкө санаран ааҕар. Ы, ы буукубалары суруйар. Бүтэй дорҕоон сымнаҕаһын уонна кытаанаҕын Ы, ы буукубаларынан бэлиэтиир.	съезд, подъезд диэн тылларынан билиһиннэри. Ы, ы буукубалаах тыллары сөпкө санардан аахтары. Ы, ы буукубалары суруйтары. Тылга бүтэй дорҕоон сымнаҕаһын уонна кытаанаҕын Ы, ы буукубаларынан бэлиэтэттэри. „Кирии дорҕоон буукубалара“ диэн тиэмэҕэ бэрэбиэркэлиир тест ытыы (№5).	хартыыналар, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	
76 – 78	Буукубаны дорҕоон арааһынан наардааһын. Саха алпаабыта.	3	Таблицанан сирдэтэн дорҕоон арааһын наардыр. Аһаҕас дорҕоон үс арааһын, пааралаһар 6, паарата суох 7, хоһулаһар 11, хоһуласпат 8 бүтэй дорҕоон баарын, 4 киири аһаҕас уонна 7 бүтэй дорҕоон, 2 дорҕоону биэрбэт	Буукубаары барар кэми түмүктээһин. Оболор билиилэрин, сатабылларын кэтээн көрүү, бэрэбиэркэлээһин , туохха ыарыҕаталларын быһаары, инники үлэни торумнааһын. Суруйуу, ааҕы, сэхэргэһи суолталарын	Буукубаны дорҕоон арааһынан наардыр таблицата, саха алпаабыта, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ книгэтэ, “Бук убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ	Сэхэргэһэ үөрэнэбит.

			буукубалар баалларын чуолкайдыр . Ханнык буукубанан бэлиэтэнэллэрин чинэтэр .Саха алпаабытын билсэр . Хас биирдии буукуба туспа ааттааҕын, алпаабыкка чопчу миэстэлээҕин билэр . Алпаабыты өйгө үөрэтэр . Сэһэргэһэ үөрэнэр . Аахпытын бэйэтин тылынан кэпсиир, тугу ыарырҕалпытын ырытар , түмүк оностор . Учуутал этэр буукубатын улаханын уонна кыратын суруйар .	оҕолорго тириэрдии .			
	Букубаар кэннинээҕи кэм	12					
79	Светофор	1	Тылын өһүн салгыы сайыннаар ,	Санарар санаҕа тыл культуратын	Фишкалар, магнитнай	Ыйытыны сөпкө биэрэбит, санаабытын үллэстэбит, истибиппитин уонна аахпыппытын	
80	Үрүң эһэ	1	элбэх сана тыллары билэр ,	тутуһуннары , бэйэ бэйэни	буукубалар, буукубалаах		
81	Төрөөбүт дойдум	1	этиини таба	кытта кэпсэтии	абак, тыллаах балаһалар,		

	айылбгата		онорор , этиилэри ситимнээн чопчу санаатын этэр , толкуйдуу	үтүө сыһыанаах буолуутугар	Буукубаны дорбоон	сигилии кэпсииргэ эрчиллэбит.	
82	Ытыыр хатын	1	үөрэнэр .	үөрэтии . Сурукка үөрэтиини уруок аайы 13-17 мүнүүтэ устата	арааһынан наардыр таблицата, саха		
83	Күндү ийэ барахсан	1	Сэһэргэһиигэ бэйэ бэйэҕэ	ытыты . Үөрэппит орфограммалары хатылаты, сурукка	алпаабыта, М.С.Аввакумов „Сурук-бичик“ кинигэтэ, “Бук		
84	Сүрэҕэ суох сүүс сүбэлээх	1	убаастабыллаахты к сыһыаннаһар ,	тутуһуннары .	убаарга көмө матырыйаал” тэтэрээт, ИКТ		
85	Дьикти түбэлтэ	1	болбойон тулуйан истэр , ыйыты	Диктант араас көрүнүн			
86	Ынырыа уонна чөкчөнө	1	биэрэр , этиллибити чопчулуур . Аһаҕас	киллэри . Сөпкө			
87	Оһуокай. Истэн суруйуу (№6)	1	уонна бүтэй дорбооннору араарар ;	кичэйэн табатык ааһалларын			
88	Чоппуускалар	1	буукубана бэлиэтиир ;	ситиһии . Ааһы			
89	Барабыай оҕото	1	тыллары, тыллар ситимнэрин уонна этиилэри	араас көрүннэрин туттан, ааһыга			
90	Билгэ. Ааһыны бэрэбиэркэлээ -һин (№7)	1	суруйарыгар үөрэппит орфограммалары тутуһар ; алһаһа суох суруйар үөрүйэхтэрин сайыннаар . Түргэнник сүһүөхтээн уонна бүтүн тылларынан ааһар . Улахан тиэкистэри уонна хоһооннору бэйэлэрэ ааһа,	интэриэһи үөскэтии . Тыл саппааһын байыты . Этиини табатык онорорго, этиилэри ситимнээн чопчу санааны этэргэ, толкуйдатарга үөрэтии . Айымньы ис хоһоонун өйдөтүүгэ үлэ араас көрүнүн тэрийии .			

			аахпыттарын ис хооонунан ыйытыларга эппиэтти, учуутал көмөтүнэн ситимнээн кэпсии үөрэнэр. Сүһүөхтээн аабытын сыыйа бүтүн тылынан аабыга көһөрөр. (20-25 тыл мүнүүтэбэ)				
--	--	--	--	--	--	--	--

Сыһыары

Бэрэбиэркэлиир үлэ көрүннэрэ уонна критерийдэрэ.

№	Темата	Бэрэбиэркэлиир үлэ көрүнэ	Сатабыл	Сыаналааһын	
				Сатыыр	Сатаабат
1	Тыл	Тылынан бэрэбиэркэ	Санарар санаттан тылы араарар.		
			Моделга тыл толкуйдуур.		
			Тыл ситимин модели көрөн онорор.		
			Модели көрөн этии		

			толкуйдуур.		
			Предмет аатын, бэлиэтин, тугу тынарын көрдөрөр тыллары наардыыр.		
2	Дорѳоон	Графической диктант.	Дорѳоон арааһын фишканан көрдөрөр.		
			Аһаҥас уонна бүтэй дорѳооннору араарар.		
			Аһаҥас дорѳооннору араастарынан наардыыр.		
			Ньиргизэрдээх уонна ньиргизэрэ суох бүтэй дорѳооннору араарар ньыманы сатаан туутар.		
			Хоһуласпыт бүтэй дорѳоонноох тылы сүһүөххэ сөпкө арааран санарар уонна фишканан көрдөрөр.		
			Тылы дорѳоонунан ырытар.		
3	Аһаҥас дорѳоон буукубалара	Тест.	Илин, кэлин аһаҥас дорѳооннору араарар.		
			Аһаҥас дорѳоон буукубаларын билэр.		
			Аһаҥас дорѳооннору араастарынан наардыыр, фишканан сөпкө бэлиэтиир.		

			Тылга аһаҕас дорҕоону булан бэлиэтиир.		
			Схемаҕа аһаҕас дорҕоон ахсаанын көрөн тыл хас сүһүөхтээбин быһаарар.		
			Тылга аһаҕас дорҕоон буукубатын сөпкө туруорар.		
4	Бүтэй дорҕоон буукубалара.	Тылынан диктант.	Бүтэй дорҕоон буукубаларын билэр, сатаан суруйар.		
			Ньиргизэрдээх уонна ньиргизэрэ суох бүтэй дорҕооннору буукубаларынан бэлиэтиир.		
			Хоһуласпыт бүтэй дорҕооннору буукубанан суруйар.		
			Паараласпыт бүтэй дорҕооннор буукубаларын билэр.		
			Бүтэй дорҕоон буукубаларын пааралаһар уонна паараласпат диэн наардыыр.		
			Тыллары сөпкө сүһүөххэ араарар.		
			Анал аат улахан буукубаттан сурулларын билэр.		
			1-2 сүһүөхтээх тылы истэн суруйар.		
5	Кирири дорҕоон	Тест.	Кирири дорҕоон		

	буукубалара		буукубаларын билэр.		
			Кириии дорѳооннору бүтэй уонна аһаҥас диэн араарар, фишканан сөпкө бэлиэтиир.		
			Схемаҥа тыл булар.		
			Тыл иннигэр уонна аһаҥас дорѳоон кэнниттэн Я.Ю, Е, Ё буукубалар икки дорѳоону бэлиэтииллэрин билэр, фишканан сөпкө көрдөрөр.		
			Я.Ю, Е, Ё буукубалар бүтэй дорѳоону сымнаталларын өйдүүр, фишканан суруйар, сөпкө санарар.		
			Паараласпыт кириии дорѳооннору билэр.		
			Ъ,Ь бэлиэлэр дорѳоон буолбаттарын билэр.		
6	Букубаар кэннинээҕи кэм	Истэн суруйуу.	Кириии тылы сөпкө сүһүөххэ араарар.		
			3-4 судургу этииттэн турар тизекини истэн суруйар.		
			Уһун аһаҥас дорѳоону таба суруйар.		
			Дифтону таба суруйар.		
			Хоһуласпыт бүтэй дорѳоону таба суруйар.		
			Этиини улахан буукубаттан суруйар.		

			Этии бүтүүтүн туочуканан бэлиэтиир.		
			Тылы таба көһөрөр.		
			Анал ааты улахан буукубаттан суруйар.		
		Ааһыны бэрэбиэркэлээһин	Сүһүөхтээн ааһар.		
			Тылынан ааһар.		
			Этии интонациятын тутуһар.		
			Аахпытын өйдүүр.		